

Gegevens van de post te Bloemendaal aan Zee.

	Zond. 25.10	Ma. 26.10	Di. 27.10	Wo. 28.10	Do. 29.10	Vr. 30.10	Zat. 31.10
Wind:	W 8	WZW 7-8	Z 10	WZW 5	NW 6-8	W 6	WNW 6
W.duur:	1½ u.	1¼ u.	1 u.	1½ u.	1½ u.	1 u.	1 u.
Spreeuw:	2500	1200	16	3000	1650	150	1400
Vink:	7	13	-	480	23	30	22
Graspieperll	11	23	-	7	1	-	4

	1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	Zond. 8.11
Wind:	ZZO 1-3	Z 1	ZO 2-4	NNW 5	N 1	O 1-2	ONO 1 ^x)	ZO 0-1
W.duur:	4½ u.	2½ u.	1¼ u.	1¼ u.	1¼ u.	¾ u.	¾ u.	2½ u.
Spreeuw:	8000	5200	8400	3150	1750	10	150	2900
Vink:	6700	1400	230	1	5	-	-	430
Gr.piep.:	52	4	-	2	-	-	-	10

x) Op 7.11 tot goed 8 uur was de kuststrook ter breedte van 2 km landinwaarts vrij van mist. Daarna alles dicht v. mist.

Dit is het vervolg van de reeks gegevens in de voorafgaande trekberichten nrs. 1 en 2. Wij zien hieruit, dat het onbestendige weer zich voortzette; t/m. zaterdag 31 oktober harde wind uit westelijke richtingen. Op 27 okt. stond er zelfs een zware storm en trok er vanzelfsprekend praktisch niets. De overige dagen van die week trokken de spreeuwen matig door. Woensdag 28.10 was de wind minder en toen trokken er dadelijk meer vinken door. Het op 30.10 aangegeven aantal spreeuwen van 150 geeft de spreeuwentrek op die dag; in het algemeen was er op die dag een sterke spreeuwentrek. ~~niet juist weer~~

De daaropvolgende week, de laatste week van de waarnemingsperiode, was het aanmerkelijk rustiger weer; in hoofdzaak was de wind slechts zwak. Dit begunstigde de trek en vooral zondag 1 november was een bijzonder goede trekdag met weer een groot aantal vinken, maar ook met vele andere soorten, totaal wel een dertig. Het is opmerkelijk deze herfst, dat er tot laat in de tijd nog zoveel soorten doortrekken. Deze goede, gevarieerde trek bleek ook uit de waarnemingen van de posten: Tzummarum (Fr.), Krimpen a/d. IJssel, Oldeholtspade (Fr.), Warnsveld, IJmuiden, Noordwijkerhout, Bilthoven, Papendrecht, Kijkduin, Monster, Heemskerk. Te Hengelo was die ochtend zware grondmist, die pas om 11.30 u. optrok.

De troepen waren die dag (1 nov.) maar klein. Zo vlogen te Bloemendaal de 8000 spreeuwen in ca. 300 troepen en de 6700 vinken in ca. 400 troepen. De volgende dag, 2 nov., was er ook nog een drukke gevarieerde trek. Op 3 nov. met toenemende wind was het veel minder, hoewel er veel meer spreeuwen gezien werden. Aan de IJselmeerkust in de buurt van Ermelo, waar de C.J.N. waarnam, was op 3 nov. nog een aardige trek van vele soorten. De spreeuw vormde wel de hoofdschotel; vinken waren er niet veel meer. Verder nam men op "De Beer" (t/o. Hoek van Holland) die dag veel trek waar van spreeuwen en ook van vinken en andere soorten. Dan volgden nog een paar dagen met wind uit de noordhoek, waarop in hoofdzaak spreeuwen doortrokken, en verder twee dagen met mist, die de cijfers zeer drukte. Zondag 8 november was het weer gunstiger. Het vror in de vroege morgen en er kwam een aardige, gevarieerde trek door, hoewel de aantallen vrij laag bleven. Het was al laat in de tijd en het meeste was al door.

Spreeuw: Op 30 oktober was er over ons land een sterke spreeuwentrek: kustpost Castricum in 1¼ u. 28500. Ook te IJmuiden moet er toen volgens mededeling van een van de vuurtorenwachters een enorme spreeuwentrek zijn geweest. Monster/Terheyde meldde voor die dag: 7.45 u. pas eerste trek, een grote groep spreeuwen, langgerekt en gedeeltelijk wat uit elkaar gerukt; begin en eind niet te zien, vele duizenden. Verder 8.45-9.15 u. groepen spreeuwen over Den Haag, minstens 3 à 4000. De waarnemer uit Bilthoven zag gedurende die gehele ochtend op zijn tocht naar de Breukelerveense Plassen telkens troepjes spreeuwen richting WZW vliegen. Op Terschelling constateerde men, dat er in de nacht van 31 okt.-1 nov.

flinke nachttrek was van spreeuwen en leeuweriken; om de vuurtoren "De Brandaris" waren ongeveer 3000 vogels.

De trek van de spreeuwen begon deze herfst vroeg en verliep zeer regelmatig, dit laatste in tegenstelling tot andere jaren, waarin een groot contingent spreeuwen tot omstreeks 20 oktober in Noord-Duitsland en Denemarken bleef, om dan plotseling met zeer grote aantallen bij ons door te trekken. Nu heeft de trek van deze soort ongetwijfeld onder invloed gestaan van de droogte, die ook in bovengenoemde gebieden heerste. Het voedsel werd er al gauw schaars, wat tot gevolg had, dat deze z.g. tussen-trekgebieden de spreeuwen niet tot de normale tijd vasthielden. Vandaar dus de regelmatige trek vanaf het begin en het ontbreken van de zeer sterke trek, die we anders in de laatste weken van de waarnemingsperiode plegen te zien.

In de laatste oktoberhelft stond er meestal zo'n krachtige wind, dat de spreeuwen zich lieten stuwen ten zuiden om het IJselmeer heen, om dan ongeveer ter hoogte van Leiden/Den Haag de noordzeekust te bereiken. Bloemendaal ligt dan in de trekschaduw van het IJselmeer en kan slechts een betrekkelijk klein aantal spreeuwen langs krijgen. Zo kon het gebeuren, dat de waarnemers te Wassenaar op 29 oktober een fantastische spreeuwentrek te zien kregen; in 6 minuten passeerden er ruim 30.000 in grote troepen, enkele van wel tienduizend, terwijl er die ochtend te Bloemendaal aan Zee in 1½ uur slechts 1600 geteld werden.

Bilthoven heeft ook vrij veel spreeuwen zien passeren, op goede dagen ca. 1200 à 1400 in 1½ uur. Hengelo zag vrij weinig spreeuwen. Te Franeker kwamen ook veel spreeuwen langs, soms enige duizenden in 1 uur en op 17 okt. zelfs 4300, terwijl deze plaats toch een flink eind van de kust ligt.

V i n k. In tegenstelling tot de mooi-weer-periode van vóór 18 okt. kwamen de vinken nu weer meer in "trekgolven" door tengevolge van opéénhopingen door slecht weer op bepaalde plaatsen vóór een hindernis. Erg hoog werden de cijfers echter niet meer; daarvoor was het al te laat in het seizoen. De trek van 1 nov. mocht er echter nog wel zijn. Hengelo had op 30 okt. al veel vinken, 335 exx. in 55 min.

In het noorden van het land (Franeker, Tzummarum) zijn deze herfst weinig vinken gezien. Het hoogste aantal was een paar honderd in een uur, maar meestal bleef het onder de honderd.

De vinkentrek is deze herfst vroeg begonnen en ging met het mooie weer regelmatig door tot 18 oktober. Doordat er elke dag getrokken werd, waren er ook steeds vogels in het "achterland". Als wij de aantallen vinken, die te Bloemendaal a/Zee geteld zijn in de verschillende jaren, vergelijken, dan blijkt het totale aantal dit jaar toch nog iets onder normaal te zijn gebleven. En dat nog wel, terwijl bij dit rustige weer het IJselmeer de vogels zeker in mindere mate zal hebben tegengehouden dan anders. Daarom mogen wij wel concluderen, dat een groot aantal vinken ons op andere wijze is ontgaan en wel door de zogenaamde hoge trek. Te meer mogen wij dit aannemen, omdat het weertype gunstig was voor hoge trek: rustig weer met oostelijke wind. De vinken trekken dan op zeer grote hoogte regelrecht op hun doel, Engeland en Ierland, af. Waarschijnlijk zal die hoge trek in hoofdzaak niet over ons land hebben plaatsgevonden, maar ten noorden ervan langs zijn gegaan. De vinken, die wij te zien kregen, hebben een minder sterke trekdrang gehad, daar ze zich ondanks het fraaie weer door de zee langs de kusten lieten stuwen en nog in het geheel geen neiging vertoonden de oversteek te wagen. Het aantal k e p e n bleef aanvankelijk tot enkele beperkt, die in de vinkentropen meevlogen, maar vanaf ongeveer eind oktober werd hun aantal groter en werden er vaak flinke groepen van enkel kepen waargenomen. Graspiepers waren er deze herfst meer dan normaal, hoewel ze niet zo talrijk waren als in het uitzonderlijke pieperjaar 1958.

Veldleeuwerik. Er was geregelde doortrek van deze soort. Ze trekken als regel wat later op de ochtend, als de posten vaak niet meer bezet zijn. Op 1 nov. was de leeuwerikentrek het sterkst: Tzummarum 8300 in 3 uur, Bloemendaal a/Zee 2200 in 4½ uur, IJmuiden 725 in ¾ uur, Castricum 565 (tot 9 u.), Noordwijkerhout 680 in 1½ uur, Kijkduin 215 in 1 u.40 min (tot 9.30 u.) Ook Monster meldde voor die dag sterke leeuwerikentrek, terwijl ook Papendrecht en Krimpen a/d. IJsel toen de sterkste trek van die soort hadden. Laatstgenoemde post berichtte, dat die trek duurde tot 15.30 u., toen het begon te motregen. Renesse op Schouwen had maar weinig leeuweriken op 1 nov., n.l. 75 in 5 uur. 31 okt/1 nov. sterke leeuwerikentrek op Terschelling geconstateerd bij "De Brandaris". Verder telde men op 3 nov. aan de kust bij Ermelo 436 leeuweriken in 2½ uur.

Kievit. Eind oktober/begin november was er op verscheidene plaatsen flinke trek van kieviten: Tzummarum 1 nov. 561 in 37 troepen in 3 u., 8 nov. 713 in 32 tr. in 2 u. Castricum 31 okt. 775 in 1½ u., IJmuiden 1 nov. 78 in ¾ u., 8 nov. 410 in 2 u. Bloemendaal 31 okt. 37 in 1 u., 1 nov. 184 in 4½ u., 2 nov. 128 in 2½ u. Wassenaar 29 okt. 1 tr. v.150, Kijkduin 1 nov. 268 in 1 u.40 min. Garderen 29 okt. 132 in 18 tr. in 1¼ u. Nulde (bij Ermelo a.d.kust) 3 nov. 127 in 2½ u. Papendrecht 1 nov. 118 in 2 u. Renesse 1 nov. 670 in 38 tr. in 3 uur. Hengelo 22 en 24 okt. 100 in 1 uur, 29 okt. 70 in 20 min., 30 okt. 57 in 1 uur; Warnsveld 1 nov. 16 in 1½ u., 8 nov. 35 in ½ u.

Na de alarmerende berichten tijdens de droogte ontvingen wij begin november geruststellende mededelingen, dat er op de gewone plaatsen op de weilanden weer grote concentraties kieviten waren, o.a. in Friesland en in Noordholland.

Houtduif. Ook te Kijkduin werd midden oktober houtduiventrek gezien en wel op 17 oktober 500 in 1 tr. + verder 210 in 4 tr. Verder op deze post 21 okt. 44 exx., 23 okt. 280 in 13 tr., 29 okt. 700 in 4 tr., 31 okt. 270 in 3 tr., 1 nov. 3600 in 22 tr. in 1 u.40 min (veel over de stad), 2 nov. 315 in 9 tr.

Vooraf op 1 nov. werd ook elders een sterke trek van houtduiven waargenomen: Castricum 87 exx., IJmuiden 375, Bloemendaal 306, Noordwijkerhout 22, Kijkduin 3600, Monster/Terheyden sterke trek, Warnsveld 190 in 10 tr. Die dag was er in Hengelo geen trek door zware grondmist, maar daar zag men er op 30 okt. 570 in 20 tr. Ook de binnenduinpост te Heemskerk zag die dagen houtduiven langstrekken, zei het in kleine aantallen (ca.10). Verder in nov. nog af en toe in klein aantal langs de kust en op 7 nov. te Castricum nog 144 exx.

L i j s t e r s. In de eerste week van november trokken er veel merels langs de kust (Bloemendaal en Castricum)(tientallen).

Op 29, 30 en 31 oktober sterke trek van kramsvogels en koperwieken(Castricum, Bloemendaal en binnenduinpост Heemstede) en verder in de 1ste week van november (Castricum 2 nov. 1800 exx.) Nulde (aan kust bij Ermelo) 3 nov. veel kramsv. en enkele koperw.

Bilthoven 30 en 31 okt. koperw.; Garderen 29 okt. kramsv. 132; Papendrecht 16, 25 okt. 1 nov. kramsv. en koperw.; Krimpen a/d.IJsel 30 okt. sterke trek kramsv. en koperw., 1 nov. veel minder. Noordwijkerhout 25 okt. 1100 kramsv., 1 nov. 280 kramsv., IJmuiden 1 nov. 600 kramsv. en 1500 koperw. in ¾ u. Verder bericht van trek uit de volgende plaatsen voor die dagen: Renesse, Heemskerk, Kijkduin, Monster, Hengelo, Warnsveld, Tzummarum. Deze laatste post zag ^{op 1 nov.} slechts 2 troepen kramsv. + koperw. totaal 100 exx.

Sinds de eerste trek golf van 23 en 24 oktober, kon men in vele streken van ons land op de weilanden grote troepen van deze lijsterachtigen aantreffen, kramsvogels meer dan koperwieken.

Kraaientrek. Hoewel de eerste bonte kraai reeds op 9 oktober werd gezien, kwam de echte doortrek van kraaien pas goed tegen eind oktober. De bonte kraai verscheen in flink aantal. De grote troepen roeken ontbreken ook dit jaar weer en de kauwen trokken ook slechts in matig aantal door. Op 1 en 8 nov. zagen de posten IJmuiden en Bloemendaal een paar maal enkele eksters mee trekken.

De trek van roofvogels was gering: er werden af en toe een sperwer, een boomvalk en een smelleken gezien en ook een paar maal een slechtvalk. Buizerden waren er begin oktober iets meer dan anders boven het duin, waaronder enkele ruigpootbuizerden. Begin november trokken er echter flink wat sperwers door langs de kust.

Er zijn maar enkele boomleeuweriken waargenomen. Ringmussen trokken geregeld in troepjes door gedurende de gehele waarnemingsperiode tot in november, evenals groenlingen. Er zijn veel sijsjes dit jaar, terwijl er ook veel barmsijsjes en fraters gezien zijn langs de kust bij Bloemendaal. Barmsijsjes werden ook gezien te Bilthoven, Heemstede en ^{op} De Beer. Fraters zag men ook in Tzummarum op 25 okt., 1 en 8 nov. in enige tientallen. Deze soort komt eerst tegen nov. Verder werden ook rietgors en sneeuwgors in klein aantal waargenomen, terwijl ook een aantal ijsgorzen werden gezien (Bloemendaal).

Van de kneu, die in hoofdzaak vóór half oktober doortrok, werd eind okt. begin nov. van verscheidene plaatsen weer trek gemeld: Hengelo 30 okt. 104 exx., 3 nov. 37; Op 1 nov. Bloemendaal 36, Castricum 289 (2 nov.203) en verder enige trek in die dagen te Heemskerk, Warmond, Kijkduin en Nulde.

Ten slotte is van deze laatste twee weken van de waarnemingsperiode nog het volgende te vermelden:

Grote Bonte Specht nog een enkel exempl. langs de kust, een aantal goudplevieren in troepjes, enkele kleine troepjes ganzen en te Tzummarum 1 nov. meer dan honderd kleine zwanen in troepen.

De goudhaantjes zijn nog steeds overal talrijk.

Mezenverplaatsingen werden niet veel meer gezien. Te Noordwijkerhout op 1 nov. nog 55 mezen in 3 tr., w.o. zwarte mezen en te Kijkduin 1 en 2 nov. een klein aantal mezen trekkend, w.o. pimpel-, zwarte en kuifmees.

Pestvogels. Sinds 30 oktober vertonen zich in alle delen van ons land kleine troepjes pestvogels. Berichten over waarnemingen van deze vogels worden gaarne tegemoet gezien door de heer J. Taapken, Utrechtsestraatweg 43, Hilversum.

Aan de medewerkers van dit trekonderzoek.

Hiermee hebt U het 3e en laatste trekbericht ontvangen. Wij hopen, dat deze voorlopige verslagen U enig beeld hebben gegeven van het trekverloop in deze herfst over ons land en daardoor Uw eigen waarnemingen voor U van meer betekenis hebben gemaakt.

Helaas is dit laatste trekbericht door bepaalde omstandigheden wat laat verschenen.

Verscheidene van de deelnemers hebben bij het inzenden van hun laatste gegevens, vaak in enthousiaste bewoordingen, meegedeeld, dat zij veel plezier aan het waarnemen van deze herfsttrek hebben beleefd, en dat zij de volgende keer weer graag mee zullen werken. Het was heel prettig, dit te vernemen. Het doet ons genoegen te kunnen vermelden, dat er door de deelnemers goed werk is geleverd; er is goed waargenomen en de gegevens zijn in de gewenste vorm ingeleverd.

Het ligt in onze bedoeling, deze gegevens nog verder uit te werken en er een rapport in "Het Vogeljaar" over te publiceren.

Tenslotte danken wij alle deelnemers voor de prettige samenwerking gedurende dit trekseizoen en graag tot de volgende keer.

Met vriendelijke groeten,

voor de Vogelwerkgroep,

F. Bloem.